

14.07.2025

KURUL KARARI

Başvuru Numarası : 2025/525
Toplantı Tarihi/Sayısı : 25.06.2025/244
Karar Numarası : 2025/398
Başvuran : V.C.C.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : Fox Coffee Co.
Muhatap Adres : -
Vekili : Av. A.T.

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, başvuranın tek erkek olması sebebiyle kahve çeşitlerinin satıldığı ve üst katı çalışma alanı olarak hizmete sunulan kafeye kabul edilmediği ile bu durumun cinsiyet temelinde ayrımcılık teşkil ettiği iddiasına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran başvuru dilekçesinde özetle;

a. 22/1/2024 tarihinde “...” adresinde bulunan, kahve çeşitlerinin satışa sunulduğu ve üst katı çalışma alanı olarak faaliyet gösteren “*Fox Coffee Co.*” isimli kafeye (İşletme) gittiğini,

b. Aile mekânı olduğu ifade edilerek İşletmeye girişinin engellendiğini, bunun üzerine akademisyen olduğunu ve kahvesini alarak bir masada çalışmak istediğini belirttiğini,

c. Bu defa da İşletme personeli tarafından İşletmeye damsız girilemeyeceğinin ifade edildiğini; mekânın en az yarısının boş olmasına ve dış görünüşünün, davranışlarının veya mesleğinin “*aile*” açısından sorun teşkil etmesinin mümkün olmamasına rağmen sırf erkek olduğu gerekçesiyle içeri girmesine izin verilmediğini,

ç. İşletmenin girişinde konuyla ilgili herhangi bir bilgilendirmenin yer almadığını, daha sonra İşletmenin sosyal medya hesaplarını incelediğinde de keyfi şekilde “*damsız erkeklerin*” işletmeye alınmadığına dair pek çok videonun paylaşıldığını gördüğünü,

d. Konuyla ilgili Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi’ne (CİMER) başvuru yaptığını, şikâyeti neticesinde İzmit Belediyesince İşletmeye yalnızca sözlü uyarıda bulunulduğunu,

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

e. 18/2/2025 tarihinde muhatap işletmeye ikinci defa gittiğini ve cinsiyet temelinde ayrımcılığa neden olan bahse konu uygulamanın devam ettiğini iddia etmiş ve İşletmenin kendi sosyal medya hesabında paylaşmış olduğu iki videonun bağlantı adreslerini de başvuru dilekçesinde Kurumumuza sunmuştur.

3. Muhatap İşletmenin sahibi N.T. 'yi temsilen Av. A.T.'den alınan yazılı görüşte özetle;

a. İşletmenin 9/7/2024 tarihinde bir kahvehane işletmesi olarak faaliyete başladığı; İşletmenin çalışma alanı, kapalı alan, oyun alanı, teras ve bahçe bölümü olmak üzere toplam 500 m²'lik büyük bir alana sahip olduğu ve gelen kişilerin İşletme içerisinde diğer müşterilerin huzurunu bozmaması hususunda özen gösterildiği, müşterilere kadın-erkek arkadaş gruplarıyla ve aileleriyle gelebilecekleri nezih bir ortam sunma gayesiyle faaliyet yürütüldüğü,

b. İşletmenin bulunduğu ... Caddesi genelinde alkollü mekân işletmenin serbest olduğu ve müşterilerin rahatını sağlamak amacıyla Cadde üzerinde yer alan diğer iş yerlerinden alkollü şekilde İşletmeye gelen kişilere yönelik birtakım kısıtlamaların uygulandığı, bu kısıtlamalar uygulanırken de herhangi bir cinsiyet ayrımının gözetilmediği,

c. Başvuranın iddialarının gerçeği yansıtmadığı, İşletmede yalnızca müşterilerin huzurunun gözetildiği, İşletmeye damsız girilemeyeceğine yönelik herhangi bir uygulama olmadığı ileri sürülmüş ve dilekçenin ekinde İşletmede yer alan müşteri gruplarının bulunduğu masaların fotoğrafları Kurumumuzla paylaşılmıştır. Fotoğraflarda erkeklerin çoğunlukta olduğu masalar olduğu gibi kadınların çoğunlukta olduğu masaların da bulunduğu bahisle İşletmede kadın-erkek ayrımı gözetilmediği yinelenmiştir.

4. Muhatabın yazılı görüşüne karşı başvuran tarafından sunulan yazılı görüşte özetle;

a. Muhatap tarafından sunulan cevabın gerçeği yansıtmadığı, İşletmenin aile mekânı olduğu ve İşletmeye damsız girilemeyeceği söylenerek erkeklerin yalnız kabul edilmediği,

b. Başvuru dilekçesinde bağlantı adreslerini sunduğu videolarda İşletmeye yanında kadın olmadan gelen erkeklerin kabul edilmediğinin açıkça görüleceği, başvurusundan sonra da İşletmenin benzer videoları kendi sosyal medya hesabından paylaşmaya devam ettiği ve bahse konu videoların altında yer alan yorumlardan da iddialarının doğrulanabileceği,

c. Erkeklerin yanında kadın olmadan İşletmeye kabul edilmemesi şeklindeki uygulamanın istisnai olmadığı, süreklilik arz ettiği ve İşletme yetkililerinin bilgisi dahilinde icra edildiği belirtilmiştir. Ayrıca başvuranın yazılı görüşünde yine İşletmenin kendi sosyal medya hesabında da paylaşıldığı görülen üç yeni videonun bağlantı adresleri Kurumumuza sunulmuş ve başvuran tarafından ilk sırada yer alan linkteki videoda, bir erkeğin tek başına İşletmeye gittiği ve yanında bir kadın olmadığı için içeri alınamayacağının İşletme personeli tarafından dile getirildiğinin açıkça görüldüğü ifade edilmiştir.

5. Başvuran tarafından 22/4/2025 tarihinde Kurumumuza e-posta aracılığıyla ek beyan sunulmuş ve başvuru dilekçesinde 22/1/2024 tarihinde “Fox Coffee Co.” isimli mekâna gittiği şeklindeki ifadesinde geçen tarihin sehven 2024 olarak belirtildiği ve İşletmeye gittiği tarihin gerçekte 22/1/2025 olduğu ifade edilerek incelemenin bu çerçevede yapılması talep edilmiştir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

6. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası’nın “Kanun önünde eşitlik” başlıklı 10’uncu maddesi şöyledir:

“Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir.

Kadınlar ve erkekler eşit haklara sahiptir. Devlet, bu eşitliğin yaşama geçmesini sağlamakla yükümlüdür. Bu maksatla alınacak tedbirler eşitlik ilkesine aykırı olarak yorumlanamaz.

(...)

Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar."

7. 6701 sayılı Kanun’un “Tanımlar” başlıklı 2’nci maddesinin birinci fıkrasının d bendi uyarınca doğrudan ayrımcılık, “Bir gerçek veya tüzel kişinin, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden karşılaştırılabilir durumdakilere kıyasla eşit şekilde yararlanmasını bu Kanunda sayılan ayrımcılık temellerine dayanılarak engelleyen veya zorlaştıran her türlü farklı muameleyi” ifade etmektedir.

8. Mezkûr Kanun’un “Eşitlik ilkesi ve ayrımcılık yasağı” başlıklı 3’üncü maddesi şöyledir:

“(1) Herkes, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada eşittir.

(2) Bu Kanun kapsamında cinsiyet, ırk, renk, dil, din, inanç, mezhep, felsefi ve siyasi görüş, etnik köken, servet, doğum, medeni hâl, sağlık durumu, engellilik ve yaş temellerine dayalı ayrımcılık yasaktır.

(3) Ayrımcılık yasağının ihlali hâlinde, konuya ilişkin görev ve yetkisi bulunan kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ihlalin sona erdirilmesi, sonuçlarının giderilmesi, tekrarlanmasının önlenmesi, adli ve idari yoldan takibinin sağlanması amacıyla gerekli tedbirleri almakla yükümlüdür.

(4) Ayrımcılık yasağı bakımından sorumluluk altında olan gerçek ve özel hukuk tüzel kişileri, yetki alanları içerisinde bulunan konular bakımından ayrımcılığın tespiti, ortadan

kaldırılması ve eşitliğin sağlanması için gerekli tedbirleri almakla yükümlüdür.”

9. Mezkûr Kanun’un “*Ayrımcılık türleri*” başlıklı 4’üncü maddesinin birinci fıkrasında sayılan ayrımcılık türleri şöyledir:

“a) Ayrı tutma b) Ayrımcılık talimatı verme ve bu talimatları uygulama c) Çoklu ayrımcılık ç) Doğrudan ayrımcılık d) Dolaylı ayrımcılık e) İşyerinde yıldırma f) Makul düzenleme yapmama g) Taciz ğ) Varsayılan temele dayalı ayrımcılık.”

10. Mezkûr Kanun’un “*Ayrımcılık yasağının kapsamı*” başlıklı 5’inci maddesinin birinci ve ikinci fıkraları şöyledir:

“(1) Eğitim ve öğretim, yargı, kolluk, sağlık, ulaşım, iletişim, sosyal güvenlik, sosyal hizmetler, sosyal yardım, spor, konaklama, kültür, turizm ve benzeri hizmetleri sunan kamu kurum ve kuruluşları, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, gerçek kişiler ve özel hukuk tüzel kişileri, yürüttükleri faaliyetler bakımından bu hizmetlerden yararlanmakta olan veya yararlanmak üzere başvurmuş olan ya da bu hizmetler hakkında bilgi almak isteyen kişi aleyhine ayrımcılık yapamaz. Bu hüküm kamuya açık hizmetlerin sunulduğu alanlar ve binalara erişimi de kapsar.

(2) Birinci fıkroda belirtilen hizmetlerin planlanması, sunulması ve denetlenmesinden sorumlu olan kişi ve kurumlar, farklı engelli grupların ihtiyaçlarını dikkate almakla ve makul düzenlemelerin yapılmasını sağlamakla yükümlüdür.”

11. Mezkûr Kanun’un 9’uncu maddesinin birinci fıkrasının (g) bendinde, Kurumun, “*ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek*” görevini haiz olduğu belirtilmiştir.

12. Mezkûr Kanun’un “*İspat yükü*” başlıklı 21’inci maddesi şöyledir:

“Münhasıran ayrımcılık yasağının ihlali iddiasıyla Kuruma yapılan başvurularda, başvuranın iddiasının gerçekliğine ilişkin kuvvetli emarelerin ve karine oluşturan olguların varlığını ortaya koyması hâlinde, karşı tarafın ayrımcılık yasağını ve eşit muamele ilkesini ihlal etmediğini ispat etmesi gerekir.”

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

13. 6701 sayılı Kanun’un “*Başvurular*” başlıklı 17’nci maddesinin birinci fıkrası, “*Ayrımcılık yasağı ihlalinin zarar gördüğü iddiasında bulunan her gerçek ve tüzel kişi Kuruma başvurabilir.*” hükmünü haizdir. Aynı maddenin ikinci fıkrasında; “*İlgililer, Kuruma başvurmadan önce bu Kanuna aykırı olduğunu iddia ettikleri uygulamanın düzeltilmesini ilgili taraftan talep eder. Bu taleplerin reddedilmesi veya otuz gün içerisinde cevap verilmemesi hâlinde Kuruma başvuru yapılabilir. Ancak Kurum, telafisi güç veya imkânsız zararların doğması ihtimali bulunan*

hâllerde, bu şartı aramadan başvuruları kabul edebilir." hükmü yer almaktadır. Başvuranın dilekçesinden 6701 sayılı Kanun'un 3'üncü maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen ayrımcılık temellerinden cinsiyet temeli ile bağlantılı olarak ayrımcılık yasağının ihlal edildiği iddiasında bulunduğu anlaşılmaktadır. Başvuran, dilekçesinin ekinde 23/1/2025 tarihli ve ... sayılı CİMER başvurusu neticesinde İzmit Belediye Başkanlığı Ruhsat ve Denetim Müdürlüğü tarafından verilen 7/2/2025 tarihli ve ... sayılı cevabi yazıyı sunmuştur. Bu kapsamda başvuranın ayrımcılık yasağının ihlali niteliğinde olduğunu iddia ettiği uygulamanın düzeltilmesi için karşı tarafa başvurduğu değerlendirilmiş olup başvurunun esas incelemesi yapılabilecek bir başvuru olduğu sonucuna varılmıştır.

14. Eşitlik ilkesi ve ayrımcılık yasağı, insan haklarına ilişkin uluslararası sözleşmelerin ayrılmaz bir parçası olduğu gibi uluslararası hukukun en üstünde yer alan temel hukuk normu olarak da kabul edilmektedir (Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu [TİHEK], B. No: 2019/3404, K. No: 2020/26, 11/2/2020, para. 38). İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'nin (İHEB) 2'nci maddesi şöyledir: *"Herkes, ırk, renk, cinsiyet, dil, din, siyasal veya başka bir görüş, ulusal veya sosyal köken, mülkiyet, doğuş veya herhangi başka bir ayrım gözetmeksizin bu Bildirge ile ilan olunan bütün haklardan ve bütün özgürlüklerden yararlanabilir."*

15. Birleşmiş Milletler Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Sözleşmesi'nin 2'nci maddesinin ikinci fıkrasına göre de *"Bu Sözleşme'ye Taraf Devletler, bu Sözleşme'de belirtilen hakların ırk, renk, cinsiyet, dil, din, siyasal ya da başka fikir, ulusal ya da toplumsal köken, mülkiyet, doğum ya da başka bir statü bakımından herhangi bir ayrım gözetilmeksizin uygulanmasını taahhüt ederler."*, 3'üncü maddesi ise *"Bu Sözleşme'ye Taraf Devletler, bu Sözleşme'de belirtilen bütün ekonomik, sosyal ve kültürel hakları kullanmada kadınlarla erkeklere eşit hak sağlamakla yükümlüdürler."* hükmünü haizdir. Keza Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (AİHS)'nin 14'üncü maddesine göre *"Bu Sözleşme'de tanınan hak ve özgürlüklerden yararlanma, cinsiyet, ırk, renk, dil, din, siyasal veya diğer kanaatler, ulusal veya sosyal köken, ulusal bir azınlığa mensupluk, servet, doğum veya herhangi başka bir durum bakımından hiçbir ayrımcılık yapılmadan güvence altına alınır."*

16. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) kararlarında ayrımcılık; objektif ve makul bir neden olmaksızın, aynı durumdaki kişilere farklı muamelede bulunmak şeklinde tanımlanmıştır (AİHM, *Willis/Birleşik Krallık*, B. No: 36042/97, 11/6/2002, para. 48; AİHM, *Okpisz/Almanya*, B. No: 59140/00, 25/10/2005, para. 33). AİHM'e göre, farklı muamele, nesnel ve makul bir gerekçeye sahip değilse yani meşru bir amaç gütmüyorsa veya muamele kapsamında kullanılan araçlar ile gerçekleştirilmek istenen amaç arasında makul bir orantılilik ilişkisi bulunmuyorsa ayrımcı bir nitelik kazanmaktadır (AİHM, *Mazurek/Fransa*, B. No: 34406/97, 1/5/2020, para. 48).

17. Anayasa Mahkemesine (AYM) göre, Anayasa'nın 10'uncu maddesinde düzenlenen eşitlik ilkesi Anayasa'da güvence altına alınan hak ve özgürlüklerden yararlanılırken nesnel ve haklı bir neden olmaksızın aynı veya benzer durumda bulunan kişilere farklı muamelede bulunulmasını yasaklamaktadır. AİHM içtihatlarına paralel olarak nesnel ve makul bir şekilde haklılaştırılmayan, diğer bir ifadeyle meşru

bir amaca dayanmayan ya da seçilen araç ile hedeflenen amaç arasında makul bir orantılılık ilişkisi bulunmayan farklı muameleler Anayasa'nın 10'uncu maddesinin amaçları bağlamında ayrımcı karakterli olarak kabul edilmektedir (AYM, *Nuriye Arpa*, B. No: 2018/18505, 16/6/2021, para. 58).

18. Bu kapsamda somut olayda ayrımcılık yasağının ihlal edilip edilmediğinin tespiti amacıyla ilk olarak 6701 sayılı Kanun anlamında farklı bir muamelenin olup olmadığı tespit edilecek, bu çerçevede aynı veya benzer durumdaki kişiler arasında sunulan hizmetten yararlanma hakkına müdahale bakımından farklılık gözetilip gözetilmediği belirlenecektir. Akabinde farklı bir muamelenin varlığı halinde, bu muamelenin objektif ve makul bir temele dayanıp dayanmadığı ve farklı muamelenin orantılı olup olmadığı tespit edilerek nihai karara varılacaktır (TİHEK, B. No: 2023/1635, K. No: 2023/855, 23/11/2023, para. 21).

19. Somut olayda başvuran, 22/1/2025 tarihinde tek erkek olarak İşletmeye gittiğini, “*aile mekânı*” olduğu söylenerek İşletmeye girmesine izin verilmediğini, akademisyen olduğunu ve kahve satın alarak üst katta yer alan çalışma alanından faydalanmak istediğini belirttiğinde bu defa damsız girilemeyeceği ifade edilerek talebinin reddedildiğini, konuyla ilgili yapmış olduğu CİMER başvurusu neticesinde Belediye tarafından yalnızca sözlü uyarıda bulunulduğunu, 18/2/2025 tarihinde İşletmeye ikinci kez gittiğinde aynı uygulamanın devam ettiğini gördüğünü ve maruz kaldığı bu uygulamanın cinsiyet temelinde ayrımcılık yasağına aykırılık teşkil ettiğini iddia etmektedir.

20. Benzer durumdaki kişilerin maruz kaldıkları muamelede belirlenebilir bir özelliğe dayalı farklılık bulunuyorsa doğrudan ayrımcılıktan söz edilebilmektedir (AİHM, *Carson ve Diğerleri/Birleşik Krallık* [BD], B. No: 42184/05, 16/3/2010, para. 61). Bu kapsamda doğrudan ayrımcılıktan söz edilebilmesi için farklı bir muamelenin varlığı gerekmektedir. Nitekim 6701 sayılı Kanun'un 2'nci maddesinin (d) bendinde doğrudan ayrımcılık, “*bir gerçek veya tüzel kişinin, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden karşılaştırılabilir durumdakilere kıyasla eşit şekilde yararlanmasını bu Kanun'da sayılan ayrımcılık temellerine dayanılarak engelleyen veya zorlaştıran her türlü farklı muamele*” şeklinde tanımlanmıştır.

21. 6701 sayılı Kanun'un 3'üncü maddesinde sayılan ayrımcılık temellerinden birini de cinsiyet oluşturmaktadır. Bir kişinin hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden karşılaştırılabilir durumdakilere kıyasla eşit şekilde yararlanmasını cinsiyeti nedeniyle engelleyen veya zorlaştıran her türlü farklı muamele cinsiyet temelinde doğrudan ayrımcılık oluşturmaktadır (TİHEK, Ayrımcılık Temelleri Serisi No: 2 Cinsiyet Temelinde Ayrımcılık Rehberi, s. 6). Dolayısıyla başvuranın söz konusu iddiasının cinsiyet temelinde doğrudan ayrımcılık yasağı yönünden değerlendirilmesi gerekmektedir.

22. Ayrımcılık yasağının ihlal edildiğinin kanıtlanması; ayrımcılık, kendini açık ve kolayca tespit edilebilen bir şekilde göstermediğinden oldukça güçtür. AİHM bu açıdan “*makul şüphe bırakmayacak*” bir kanıt standardı kabul etmiştir. Mahkemeye göre kanıtlama yeterince güçlü, açık ve birbiriyle uyumlu çıkarsamalardan ya da yeterince çürütülememiş maddi olgulardan oluşabilecektir (AİHM, *Nachova ve Diğerleri/Bulgaristan*, B. No: 43577/98 - 43579/98, 6/7/2005, para. 147).

AYM'ye göre ayrımcılık iddiasının ciddiye alınabilmesi için başvuranın, kendisiyle benzer durumdaki başka kişilere yapılan muamele ile kendisine yapılan muamele arasında bir farklılığın bulunduğunu ve bu farklılığın meşru bir amaç olmaksızın ırk, renk, cinsiyet, din, dil vb. ayrımcı bir nedene dayandığını makul delillerle ortaya koyması gerekmektedir (AYM, *Devrim Evin*, B. No: 2013/2069, 20/2/2014, para. 34). Başvuranın farklı muameleyi ortaya koyması halinde bu muamelenin nesnel ve makul bir gerekçeye sahip olduğunu kanıtlama yükü muhataba düşecektir.

23. 6701 sayılı Kanun'un 5'inci maddesi kapsamında ise gerçek kişiler ve özel hukuk tüzel kişileri de ihlal iddiasının muhatabı olabilmektedir. Bu durumda da başvuranın farklı muamelenin bulunduğunu göstermesi hâlinde bu farklı muamelenin nesnel ve haklı bir temelinin bulunduğunu ve seçilen araç ile hedeflenen amaç arasında makul bir orantılilik ilişkisinin mevcut olduğunu; diğer bir ifadeyle ayrımcılık yasağının ve eşitlik ilkesinin ihlal edilmediğini ispatlama yükümlülüğünün muhataplara ait olacağında şüphe bulunmamaktadır (TİHEK, B. No: 2023/1042, K. No: 2023/1070, 12/2/2024, para. 20). Nitekim 6701 sayılı Kanun'un "*İspat yükü*" başlıklı 21'inci maddesi de "*Münhasıran ayrımcılık yasağının ihlali iddiasıyla Kuruma yapılan başvurularda, başvuranın iddiasının gerçekliğine ilişkin kuvvetli emarelerin ve karine oluşturan olguların varlığını ortaya koyması hâlinde, karşı tarafın ayrımcılık yasağını ve eşit muamele ilkesini ihlal etmediğini ispat etmesi gerekir.*" hükmünü haizdir.

24. Başvuran dilekçesinin ekinde, İşletmenin kendi sosyal medya hesabından edindiğini iddia ettiği ve erkeklerin yanında kadın olmadan başvuruya konu İşletmeye alınmadığını gösterir iki video görüntüsünün bağlantı adreslerini Kurumumuza sunmuştur. Sunulan ilk videoda iki erkeğin İşletmeye girmeye çalıştıkları, İşletme personelinin ise bu kişilere "*Yalnız sadece iki bay alamıyoruz.*" dediği; nedenini sorduklarında ise İşletmede aile konsepti uygulandığı ve kahvehane kültürünün oluşmasını istemedikleri, müşterilere nezih bir ortam sunmayı hedefledikleri ifade edilmiş, bunun üzerine İşletmeye girmeye çalışan erkeklerden birinin kız arkadaşını çağırdığı ve kız arkadaşının eşliğinde İşletmeye kabul edildiği görülmüştür (<https://www.instagram.com/reel/DCJewNLONLY/?igsh=MXhvdHR3CDduMXZqcQ==>, E.T.:15/4/2025). Başvuran tarafından dilekçesinde bağlantı adresi sunulan ikinci videoda ise bir önceki videoda İşletmeye girmeye çalışan erkek müşterilerden biri ile yine aynı İşletme personelinin yer aldığı, erkek müşterinin "*Yanınızda kız arkadaşınız olmadan asla giremezsiniz, ben de bu yüzden sevgilimi aldım yanıma.*" dediği ve kız arkadaşıyla İşletmeye girerek kahve içtikleri görülmüştür (<https://www.instagram.com/reel/DESbO-ug2MB/?igsh=cXl5cnpdWZoaGllh>, E.T.:15/4/2025). Yapılan incelemede başvuranın iddialarıyla uyumlu şekilde her iki videonun da İşletmenin kendi sosyal medya hesabında paylaşıldığı anlaşılmıştır.

25. Yine başvuran tarafından Kurumumuza sunulan dilekçeye ekli olarak İzmit Belediye Başkanlığı Ruhsat ve Denetim Müdürlüğüne düzenlenen 7/2/2025 tarihli ve ... sayılı yazıda; başvuranın CİMER üzerinden yaptığı başvuru doğrultusunda anılan İşletmede denetim gerçekleştirildiği, denetim neticesinde İşletmenin İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı'nın mevcut olduğunun tespit edildiği, İşletme yetkilisinin başvuru konusu şikâyet hakkında bilgilendirildiği, bununla birlikte

"uyguladıkları konseptin yasal olarak uygunsuzluğu olmadığından" sözlü olarak uyarıda bulunduğu ve vatandaşın mağduriyetine sebebiyet verilmemesi amacıyla bilgilendirme yazısının İşletmeye asılmasının uygun görüldüğü ifade edilmiştir.

26. Buna karşılık muhatap tarafından sunulan görüş yazısında İşletmede kadın-erkek arkadaş gruplarıyla ve aileleriyle zaman geçirebilecekleri, müşterilerin birbirinin huzurunu bozmadığı bir atmosfer sağlamaya özen gösterdikleri, İşletmenin bulunduğu ... Caddesi üzerinde alkollü içecek satışının serbest olduğu, Cadde üzerindeki diğer işletmelerden alkollü şekilde gelerek İşletmeye girmek isteyen kişiler için diğer müşterilerin rahatını sağlamak amacıyla birtakım kısıtlamaların uygulandığı, kısıtlamaların uygulanması hususunda hiçbir cinsiyet ayrımı gözetilmediği, bu çerçevede başvuranın iddialarının gerçeği yansıtmadığı ve İşletmeye "damsız girilemeyeceğine" dair bir uygulama bulunmadığı ifade edilmiştir. Muhatap tarafından iddialarının desteklenmesi için ayrıca dilekçesinin ekinde İşletme içerisinden 9 adet fotoğraf sunulmuş, fotoğraflardan İşletmede kadın-erkek ayrımı yapılmadan hizmet verildiğinin görüleceği ve kadın müşterilerin çoğunlukta olduğu masalar olduğu gibi erkek müşterilerin çoğunlukta olduğu masaların da bulunduğu ileri sürülmüştür.

27. Fotoğraflar incelendiğinde, biri hariç tüm fotoğraflarda masalarda kadın-erkek müşterilerin birlikte oturduğu veya yalnızca kadın müşterilerden oluşan masaların da bulunduğu, fotoğraflardan birinde ise 3 erkek müşterinin birlikte ve yanlarında kadın bir müşteri olmadan oturduğu görülmektedir. Ancak bahse konu fotoğrafın hemen ardından sunulan ve aynı masanın farklı bir açıdan çekilmiş halini gösterir son fotoğrafta, aynı erkek müşterilerle birlikte masada oturan bir kadın müşterinin olduğu anlaşılmaktadır.

28. Muhatabın cevabına karşı başvuran tarafından sunulan görüş yazısında ise başvuru dilekçesindeki iddialarını tekrarlar muhatapın cevabının gerçeği yansıtmadığı, "damsız girilmez" veya "aile mekânı" gibi söylemlerle erkek müşterilerin yanında kadın olmadan İşletmeye kabul edilmediği, Kurumumuza yapmış olduğu başvurudan sonra da İşletmenin sosyal medya hesabından iddialarını kanıtlayacak nitelikte videolar paylaşmaya devam ettiği dile getirilmiş ve bu defa da durumu gösterir 3 ayrı videonun bağlantı adreslerini Kurumumuza sunmuştur. Paylaşılan videolardan ilkinde yine tek başına İşletmeye girmeye çalışan bir erkek müşterinin İşletme personeli tarafından durdurulduğu, personel tarafından "Aile konseptimiz olduğundan dolayı yalnızsanız içeriye alamıyorum." denildiği görülmektedir (<https://www.instagram.com/reel/DG-xsKwIwmN/?igsh=MWoyMGM4ZGthM21kZQ%3D%3D>, E.T.: 29/5/2025). Bir kadın müşteri tarafından çekilen ve İşletmeye dair bir tanıtım videosu olduğu anlaşılan ikinci videoda ise kadın müşteri tarafından "Aslında erkekler girebiliyor. Ama nasıl? Tamamen aile konseptli İşletmemiz biz kadınların rahat ve huzurlu hissedeceği şekilde tasarlandı. Aileniz, çocuklarınız, eşiniz, kız arkadaşlarınız ve kız kardeşinizle keyifli vakit geçirmeniz veya siz yanında yokken onların huzurlu ve rahat ortamda olduğunu bildiğiniz..." ifadelerinin kullanıldığı anlaşılmaktadır (<https://www.instagram.com/reel/DFk80EEgTp3/?igsh=MXhtempmNXJsbzRsOA%3D%3D>, E.T.:29/5/2025). Yine tanıtım amacıyla çekilen üçüncü ve son videoda ise aynı kadın müşterinin bu defa

abisi ile yer aldığı, abisi rolündeki erkek müşteri tarafından “...Fox Kafe’ye kesinlikle tek erkek grubu ile giremiyorsunuz. Ya ailenizle ya da kız arkadaşınızla beraber girmeniz isteniyor. İçeride kadınların rahat edebilmesi için bu kuralı şirket misyonu olarak belirleyen Fox Kafe’de...” denildiği görülmektedir (<https://www.instagram.com/reel/DFDkw-FNG6E/?igsh=MXZhbRyZjVrcTQxZg%3D%3D>, E.T.:29/5/2025).

29. Başvuran tarafından gerek başvuru dilekçesinde gerekse cevabi yazıda sunulan videoların doğrudan İşletmenin sosyal medya hesabında paylaşıldığı, bazılarının tanıtım amaçlı doğrudan İşletme tarafından hazırlandığı, bahse konu videolarda İşletme personelinin İşletmede aile konsepti uygulandığından bahisle yanında kadın olmadan erkek müşteri kabul edilmediğini ifade ettikleri açıkça görülmüş olup bu şekilde başvuranın dilekçesinde ileri sürdüğü iddiaların gerçekliğine ilişkin kuvvetli emareleri ve karine oluşturan olguların varlığını ortaya koyduğu anlaşılmakla 6701 sayılı Kanun’un “İspat yükü” başlıklı 21’inci maddesi çerçevesinde muhatabın ayrımcılık yasağını ve eşit muamele ilkesini ihlal etmediğini ispat etmesi gerekmektedir.

30. Muhatap tarafından sunulan görüş yazısında, İşletmede kadın-erkek ayrımı yapılmaksızın hizmet verildiği ve İşletmeye “damsız girilemeyeceği” şeklinde bir uygulamanın bulunmadığı ifade edilmiş olmakla birlikte, söz konusu yazının ekinde yer alan fotoğraflarda yalnızca kadın müşterilerden oluşan masaların bulunduğu, buna karşılık tüm erkek müşterilerin yanında en az bir kadın müşterinin yer aldığı gözlemlenmiştir. Bu itibarla, muhatap tarafından ileri sürülen iddiaları destekleyebilecek nitelikte, kuvvetli emare oluşturabilecek herhangi bir somut belge sunulmadığı anlaşılmaktadır.

31. Bir kimseye cinsiyetine dayanarak bir hakkın kullanılmasında ya da bir yükümlülüğün yerine getirilmesinde meşru ve makul bir temele dayanmaksızın farklı muamelede bulunulması cinsiyet ayrımcılığını oluşturmaktadır (TİHEK, B. No: 2019/3031, K. No: 2020/176, 11/8/2020, para. 35). Eşitlik ilkesi aynı konumda bulunan kadın ve erkeğin yasalar önünde eşit haklara sahip olmasını gerektirmekte ve kişinin cinsiyeti nedeniyle karşı cinse göre ayrıcalıklı duruma getirilmesi bu ilkeye aykırılık oluşturmaktadır. Bununla birlikte eşitlik bireyler arasındaki farklılıkların göz ardı edilerek herkesin her bakımdan aynı kurallara bağlı tutulması anlamında da algılanamayacaktır. Kimi kişilerin başka kurallara bağlı tutulmalarında haklı nedenler varsa yasa önünde eşitlik ilkesine aykırılıktan söz edilemeyecektir. Bu çerçevede yaradılış ve işlevsel özelliklerin zorunlu kıldığı kimi ayrımların haklı bir nedene dayandığı ölçüde eşitliği bozmadığı halde sadece cinsiyete dayalı ayrımlar eşitlik ilkesine açık bir aykırılık oluşturmaktadır (AYM, E. 2010/119, K. 2011/165, 8/12/2011).

32. Nihayetinde başvuranın dilekçelerinde Kurumumuzla paylaştığı ve İşletmeye yanında kadın olmayan erkek müşterilerin girmesine, yine İşletme personeli tarafından izin verilmediğini gösterir videoların doğrudan İşletme tarafından kendi sosyal medya hesabında paylaşılmış olması, dahası muhatabın görüş yazısının ekinde sunduğu fotoğraflarda sadece kadın müşterilerden oluşan masalar mevcutken erkek müşterilerin bulunduğu masaların hepsinde en az bir kadın müşterinin varlığı, bunlara ek olarak başvuranın yapmış olduğu CİMER başvurusu akabinde İzmit Belediye Başkanlığı Ruhsat ve Denetim Müdürlüğü tarafından gerçekleştirilen denetimde, İşletmede “uyguladıkları konseptin yasal

olarak uygunsuzluğu olmadığından” sözlü olarak uyarıldığı ve vatandaşın mağdur olacağı durumların vuku bulmaması amacıyla bilgilendirme yazısının koyulmasının belirtildiği göz önüne alındığında İşletme genelinde farklı bir muamelenin bulunduğu açıktır. Bununla birlikte söz konusu farklı muamelenin ayrımcılık teşkil edip etmediği meşru amaç ve ölçülülük kriterleri çerçevesinde değerlendirilmelidir.

33. Muhatap tarafından ... Caddesi üzerinde alkollü içecek satışının serbest olduğu ve Cadde üzerinde bulunan diğer işletmelerden alkollü şekilde gelerek İşletmeye girmeye çalışan kişilerin diğer müşterileri rahatsız edeceği, müşterilerin birbirinin huzurunu bozmadığı bir atmosfer sağlamaya çalıştıkları ve bu nedenle İşletme genelinde birtakım kısıtlamaların uygulandığı iddia edilmektedir. Meşru amaçtan bahsedilebilmesi, nesnel ve makul bir gerekçenin bulunması ile mümkündür.

34. Bu bağlamda, her ne kadar muhatap tarafından ayrımcılık teşkil eden farklı muamele iddiaları reddedilmiş olsa da gerçekte bu tutum, alkollü halde işletmeye girmeye çalışan erkeklerin içeride bulunan kadın müşterileri rahatsız edeceği yönündeki ön kabulden kaynaklanmaktadır. Ancak muhatap, bu ön kabulü doğrular nitelikte herhangi bir somut veri veya objektif kanıt sunamamıştır. İşletmede erkeklerin kadınları rahatsız ettiğine dair herhangi bir olgu veya olay ya da bu olaylar üzerine oluşturulmuş bir şikâyet, tutanak vb. delil dosyaya sunulmuş değildir. Erkeklerin kadınları rahatsız edeceğine dair düşünce toplumsal ön yargılardan ileri gelmekte ve bunun gibi ön yargılar toplumdaki eşitsizliği derinleştirmektedir. İki kadın müşteri birlikte işletmeye kabul edilirken yalnızca ön yargılardan ve varsayımlardan hareketle tek ya da birden fazla erkek müşterinin İşletmede aile konsepti uygulandığı gerekçesiyle yanında kadın olmadan İşletmeye alınmaması şeklindeki farklı muamele ile ulaşılmak istenen amacın meşru olmadığı, bu amaç meşru sayılsa dahi ihtimal dâhilinde olduğu ileri sürülen tatsız olayların yaşanması halinde söz konusu olaylara müdahale edebilmek adına güvenlik tedbirlerinin artırılması gibi alternatif ve ölçülü tedbirlerin değerlendirilmediği göz önüne alındığında bu şekilde bir uygulamanın somut olay adaleti açısından ölçülü olmadığı açıktır (TİHEK, B. No: 2023/1082, K. No: 2024/308, 10/6/2024, para. 25; B. No: 2024/306, K. No: 2024/1010, 12/11/2024, para. 32).

35. Açıklanan tüm hususlar ve dosyada yer alan tüm bilgi ve belgeler birlikte değerlendirildiğinde, muhatap İşletmenin 6701 sayılı Kanun kapsamında doğrudan ayrımcılık niteliğinde olan ve erkek müşterilerin yanında kadın olmadan İşletmeye kabul edilmemesi şeklinde vuku bulan farklı muamelesinde herhangi bir meşru amaç bulunmadığı değerlendirilmiş olup somut olayda başvuranın sunulan hizmetten diğer kişilere kıyasla eşit bir şekilde yararlanmasının engellenmesi sebebiyle muhatap İşletme tarafından cinsiyet temelinde ayrımcılık yasağının ihlal edildiği kanaatine varılmıştır.

36. İhlalin etki ve sonucunun ağırlığı ile muhatapın ekonomik durumu ve hukuki konumu göz önünde bulundurularak ihlal konusu eylemle ilgili muhataba üst sınırdan idari para cezası uygulanmasına karar verilmiştir.

V. KARAR

A. Başvuruda AYRIMCILIK YASAĞININ İHLAL EDİLDİĞİNE,

B. Muhatap 204.285,00 TL (İkiYüzDörtBinİkiYüzSeksenBeş TL) İDARİ PARA CEZASI UYGULANMASINA,

C. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

Ç. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

25/6/2025 tarihinde İsmail AYAZ, Yunus Emre KARAOSMANOĞLU ve Muhammet Ecevit CARTİ'nin karşı oyları ile OY ÇOKLUĞUYLA karar verildi.

e-imzalıdır

Prof. Dr. Muharrem KILIÇ
Başkan

e-imzalıdır

Dr. Burhan ERKUŞ
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Ünal SADE
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Dilek ERTÜRK
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTİ
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Yunus Emre KARAOSMANOĞLU
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

İsmail AYAZ
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Saffet BALIN
Kurul Üyesi

Av. Zennure BER
Kurul Üyesi
(İzinli)

Ek: V.C.C. İsmail AYAZ, Muhammet Ecevit CARTİ ve Yunus Emre KARAOSMANOĞLU Karşı Oyu (2 sayfa)

10.07.2025

KARŞI OY GEREKÇESİ

Karar Adı : V.C.C.
Karar Numarası : 2025/398

Doğrudan ayrımcılık, 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "*Tanımlar*" başlıklı 2'nci maddesinde "*Bir gerçek veya tüzel kişinin, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden karşılaştırılabilir durumdakilere kıyasla eşit şekilde yararlanmasını bu Kanunda sayılan ayrımcılık temellerine dayanılarak engelleyen veya zorlaştıran her türlü farklı muamele*" olarak tanımlanmıştır.

Somut olayda başvuran, "*aile mekânı*" olduğu ifade edilerek muhatap işletmeye alınmadığını ve mekânın en az yarısının boş olmasına ve dış görünüşünün, davranışlarının veya mesleğinin "*aile*" açısından sorun teşkil etmesinin mümkün olmamasına rağmen sırf erkek olduğu gerekçesiyle içeri girmesine izin verilmediğini iddia etmektedir. Başvuran, erkek olduğu için muhatap işletmeye alınmadığını iddia etmiş olsa da muhatap, işletmeye "*damsız girilemeyeceğine*" dair bir uygulama bulunmadığını ve işletmede kadın-erkek arkadaş grupları ve aileler ile zaman geçirebileceğini ifade etmiş müşterilerin birbirinin huzurunu bozmadığı bir atmosfer sağlamaya özen gösterdikleri savunmasında bulunmuştur.

TIHEK Kanunu'nun "*Eşitlik ilkesi ve ayrımcılık yasağı*" başlıklı 3'üncü maddesi ayrımcılık temellerini sınırlı sayılı olarak düzenlemektedir. Buna göre mezkûr Kanun kapsamında cinsiyet, ırk, renk, dil, din, inanç, mezhep, felsefi ve siyasi görüş, etnik köken, servet, doğum, medeni hâl, sağlık durumu, engellilik ve yaş temellerine dayalı ayrımcılık yasaktır. Muhatabın cevabından işletmenin müşteri profilini "*aile*" olarak belirlediği anlaşılmaktadır. "Aile" Kanun'da sayılan ayrımcılık temelleri arasında yer almamaktadır. Dolayısıyla başvuru dosyasına konu olan iddia ile 6701 sayılı Kanun'un 3'üncü maddesinde sayılan ayrımcılık temelleri arasında herhangi bir nedensellik bağı ve ilişki tespit edilmesi mümkün gözükmemektedir. Bu kapsamda yukarıda belirtilen çerçevede hizmet veren işletmelerin ayrımcı nitelikte olmaması şartı ile çeşitli tedbirler alması doğal karşılanması gerektiği düşünülmektedir.

Söz konusu başvuru hakkında yukarıda açıklanan gerekçe ile ve Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 48'inci maddesinde yer alan Kuruma yapılan başvuruların, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulacağı ve sonucunda Kurumun görev alanına girip girmediği yönünden inceleneceği; aynı Yönetmelik'in 67'nci maddesinin ikinci fıkrasında ise ön inceleme aşamasında incelenebilir bulunan ya da incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48'inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verileceği hükümleri uyarınca ***kabul edilmezlik*** kararı verilmesinin uygun olacağı değerlendirilmektedir.

Ayrıca muhatap İşletmenin "*tek kadın*" ya da "*iki kadın*" müşteri kabul edip etmediğine dair bir açık bir beyanı bulunmadığından cinsiyet temelinde ayrımcılık oluşturduğu iddia edilen muameleye ilişkin, hak ve

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

hürriyetlerden yararlanmanın engellenmesi veya zorlaştırılması ilkesindeki “*karşılaştırılabilir durumdakilere kıyas*” değerlendirmesinde bulunulamamaktadır. Bu noktada Kurul kararına konu olan inceleme kapsamında ayrımcılık yapıldığına delil olarak gösterilen sosyal medyada yer alan bazı kısa video ve fotoğraflardan da başvurana ayrımcılık yapıldığına ilişkin net çıkarımlar yapılmasının mümkün olmayacağı kanaati hasıl olmaktadır.

Yukarıda açıklanan gerekçeler ile sayın çoğunluğa iştirak edilememiştir.

e-imzalıdır

İsmailAYAZ
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTİ
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Yunus Emre KARAOSMANOĞLU
Kurul Üyesi

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA
Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899
e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr
İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

Ayrıntılı Bilgi İçin:
Telefon No: